

УДК 330.341.1:330.341.46:332.122

*Л.М. Саломатіна, доктор економічних наук, професор,
А.І. Землянкін, старший науковий співробітник,
кандидат економічних наук,
Н.М. Хазанова, головний економіст,
Інститут економіки промисловості НАН України,
м.Київ, Україна*

ВПЛИВ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ НА ІННОВАЦІЙНУ МОДЕРНІЗАЦІЮ ПРОМИСЛОВОСТІ РЕГІОНІВ

У статті визначено вплив децентралізації на інноваційну модернізацію промисловості регіонів та шляхи вирішення виникаючих проблем.

Ключові слова: *інноваційна діяльність, децентралізація, модернізація промисловості, регіони.*

Постановка проблеми. Децентралізація є основною реформою місцевого самоврядування та територіальної організації, концептуальні засади якої були схвалені у 2014 році, а практична реалізація розпочалась у 2015 році. Вона виявилася однією з найрезультативніших та найпомітніших серед проголошених стратегічних реформ.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питанням децентралізації та інноваційної діяльності регіонів присвячено праці багатьох учених, зокрема, Ю. Бажала, В. Гейця, Н. Гончарової, Я. Жаліла, О. Жилінської, В. Зянька, М. Крупки, О. Лапко, Н. Рудь, А. Соколовської, В. Семиноженка, В. Сизоненка, В. Соловйова, Л. Федулової, А. Чухна та ін.

Невирішені раніше частини загальної проблеми. Дослідження, досвід та рекомендації вітчизняних та зарубіжних вчених є беззаперечним, однак недостатньо з'ясованими є питання впливу децентралізації на інноваційну модернізацію промисловості регіонів.

Мета статті - визначення впливу децентралізації на інноваційну модернізацію промисловості регіонів та шляхів вирішення даних проблем.

Виклад основного матеріалу. Від успішного здійснення децентралізації залежить регіональний розвиток. У 2016 році відбулося збільшення обсягів валової доданої вартості у цінах попереднього року на 12,1%, що зумовлене позитивними зрушеннями в певних видах економічної діяльності, а саме: будівництво, сільське господарство, мисливство, лісове господарство, сфера торгівлі, ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку, діяльність транспорту та зв'язку, охорона здоров'я та надання соціальної допомоги.

Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту в Україні за 2017 рік у цінах 2016 року дорівнював 102,5% (табл. 1).

Індекс фізичного обсягу валового регіонального продукту вище середнього ніж в Україні мають 10 областей, нижче середнього – 14 областей.

Процес об'єднання територіальних громад у 2017 році планувався бути завершальним етапом на підставі підвищення інституційної спроможності місцевого самоврядування, яке було визначено одним з пріоритетів розвитку держави на 2017 рік згідно з новою редакцією плану заходів щодо реалізації Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні [1].

Але зараз об'єднання громад поки що просувається дуже повільно. Основними причинами такого стану є [2]:

- недостатньо системна інформаційна політика уряду – більшість жителів місцевих громад не зовсім розуміють, навіщо їм об'єднуватися, і що вони можуть отримати;
- відсутність «низової» ініціативи, звичка покладатися на центральні органи влади у вирішенні місцевих проблем;
- низький рівень довіри, в тому числі до жителів сусідніх населених пунктів – найбільша частина вважає, що вони не отримають бажаного, і після об'єднання їх життя погіршиться.

Таблиця 1. Індекси фізичного обсягу валового регіонального продукту¹

(у цінах попереднього року, %)

Регіон	2013	2014	2015	2016	2017
Україна	100,0	93,4	90,2	102,3	102,5
Хмельницька	96,9	102,3	92,2	101,3	109,0
м.Київ	106,4	96,1	93,3	103,3	107,4
Одеська	105,7	98,3	95,8	106,2	106,6
Івано-Франківська	97,7	97,6	92,0	101,2	106,3
Київська	93,4	99,4	94,0	101,8	105,2
Запорізька	99,3	100,4	94,7	98,1	104,7
Сумська	102,7	100,4	96,7	97,1	103,7
Тернопільська	96,6	108,0	93,7	97,1	103,6
Волинська	99,3	101,1	95,3	109,0	103,3
Дніпропетровська	99,3	95,1	90,3	99,5	103,1
Львівська	98,8	100,9	95,2	99,3	101,5
Вінницька	104,8	104,6	97,1	104,9	101,2
Херсонська	101,1	99,7	98,7	100,3	100,5
Рівненська	96,9	102,6	93,4	98,5	100,5
Чернівецька	101,5	98,3	94,7	100,3	100,3
Харківська	98,8	97,9	90,9	103,7	99,8
Чернігівська	95,8	100,5	93,4	103,0	99,7
Закарпатська	100,6	102,8	93,5	96,1	99,4
Миколаївська	104,4	98,4	95,3	104,0	98,6
Черкаська	100,7	98,9	95,0	103,6	98,0
Полтавська	94,4	96,0	93,8	100,3	95,8
Кіровоградська	109,5	100,6	91,7	108,7	95,2
Донецька	94,7	67,1	61,3	101,8	92,5
Луганська	92,2	61,0	47,7	125,4	86,4

¹ Експрес-випуск. – Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/express/expr2018/07/103.pdf>

При проведенні соціологічного дослідження було опитано дві тисячі осіб. Воно свідчить, що близько 40% опитаних респондентів підтримують процес об'єднання, 22% не змогли визначитися з вибором, 38% – «проти»[3].

Вирішення цих проблем здійснюється за двома напрямками. Перший – нормативні зміни в секторальному законодавстві (охорона здоров'я, освіта, соціальний захист, земельна сфера). Другий – посилення просвітницької роботи, спрямованої на боротьбу з негативними міфами, які сформувалися у населення навколо об'єднання територіальних громад.

Повноваження, якими в різні роки наділялися органи місцевого самоврядування, не підкріплювалися в повній мірі фінансовими ресурсами. І тільки у 2015-2016 роках були внесені корінні зміни в процес наповнення місцевих бюджетів. Особливо це відчули міста обласного призначення. Вони отримали достатній фінансовий ресурс, який сприяв розвитку. Також реформа торкнулася сільських і селищних рад, які вперше усвідомили, що вони мають ресурси на розвиток, благоустрій та реалізацію повноважень. Саме децентралізація надала можливість місцевому самоврядуванню зміцнитися, мати новий рівень розвитку [4].

У 2017 році місцеві бюджети об'єднаних громад Дніпропетровщини отримали майже 1,3 млрд грн. Порівняно з 2016 роком доходи територіальних об'єднань збільшилися на 32%, повідомив голова ДніпроОДА Валентин Резніченко [5].

Запорізька область займає одну з лідируючих позицій з впровадження децентралізації в Україні. Індеси фізичного обсягу валового регіонального продукту переробної промисловості в 2017 році виявилися більшими ніж в Україні (табл. 2).

Таблиця 2. Індеси фізичного обсягу валового регіонального продукту у 2017 році
(відсотків, у цінах попереднього року)

	Сільське, лісове та рибне господарство	Переробна промисловість
Україна	97,5	105,1
Запорізька область	96,7	105,5

На сьогодні ще існують проблеми, які заслуговують на увагу.

По-перше, місцева влада, як і раніше не здатна ефективно розпоряджатися фінансовими ресурсами. За даними Мінфіну, на кінець 2016 року залишки коштів на рахунках місцевих бюджетів дорівнювали 47 млрд грн або \$ 1,8 млрд (на 62% більше, ніж на кінець 2015 року). А обсяги коштів місцевих бюджетів, розміщених на депозитах в минулому році, досягли майже 16 млрд (\$ 620 млн) Таким чином, замість того, щоб інвестувати в нові проекти і розвивати інфраструктуру, місцева влада тримає гроші в банківських установах і розміщує депозити на десятки і сотні мільйонів доларів.

По-друге, вже зараз в регіонах збільшується заборгованість місцевих бюджетів перед підприємствами транспорту по компенсації пільгового проїзду окремих категорій громадян, недофінансування закладів охорони здоров'я. Найбільша частина коштів в регіонах витрачається на соціальний захист і забезпечення – 30% всіх витрат. Витрати у сфері освіти дорівнюють 27%, охорони здоров'я –18%. А ось капітальні витрати дорівнюють лише 15% від усіх витрат на місцях.

По-третє, зростання доходів місцевих бюджетів не пов'язано з економічним зростанням в країні. Незважаючи на тенденцію зростання внутрішнього валового продукту, в першому півріччі 2017 року обсяги промислового виробництва зменшилися в 9 областях, серед яких Сумська, Полтавська, Чернігівська, Дніпропетровська [6].

Децентралізація поряд з плюсами має і проблеми. Перша – законодавча. Реформа набуває сили, а закони, які дозволили б вирішувати завдання на місцях, не прийняті. Особливо гострим є земельне питання, а точніше – порядок користування земельною ділянкою, яка перебуває за межами населеного пункту.

Існує ще одна проблема. Коли створюються громади, держава надає допомогу тільки тим з них, які створюються в сільській місцевості. Якщо об'єднуються селища міського типу, вони позбавлені фінансування.

Тому має бути врегульовано питання щодо «субвенції для регіональної єдності держави», а саме: Державним фондом регіонального розвитку (ДФРР) згідно з Законом «Про засади державної регіональної політики» та статтею 24-1 Бюджетного кодексу України (БКУ).

Сума коштів ДФРР має бути не менше 1% від загального фонду бюджету (в 2017 році така сума дорівнювала близько 7,3 млрд грн). Розподіляються ці кошти згідно з формулою, яка визначена статтею 24-1 БКУ, і на такий розподіл не мають впливу ні міністри, ні депутати.

З ДФРР доцільно фінансувати проекти регіонального розвитку згідно зі стратегією розвитку регіонів, які, в свою чергу, відповідатимуть Державній стратегії регіонального розвитку Україна-2020. Частина цих проектів дійсно є проектами від об'єднаних територіальних громад, які сприяють їх економічному зростанню. Але в бюджеті-2017 Державному фонду регіонального розвитку було виділено не 7,3 млрд грн, а тільки 3,5 млрд, з яких із загального фонду бюджету – лише 1 млрд.

Фахівцями наголошується ще два приписи: в першому передбачено, що не менше 10% коштів, які отримує регіон з ДФРР, доцільно використовувати на спортивні споруди та енергоефективність; у другому – що в комісії Мінрегіонбуду, яка формально розглядає відповідність представлених регіонами проектів щодо фінансування з ДФРР, більше 50% мають бути народні депутати України, члени бюджетного комітету. Виникає питання: навіщо тоді розробляти стратегію розвитку регіону, визначати пріоритети та план реалізації стратегії, якщо вже зверху визначені пріоритети і введені квоти відразу по усіх регіонах, та ще й

остаточне рішення за народними депутатами [7].

Перед початком Всесвітнього економічного форуму у Давосі було опубліковано рейтинг інноваційних економік світу – Innovation Index. Порівняно з 2017 роком Україна опустилася в цьому рейтингу з 42-го на 46-те місце (усього 127 країн). Під час проведення Давоського форуму було опубліковано звіт «Готовність до майбутнього виробництва – 2018», в якому надається оцінка готовності держав до нової індустріальної революції. У цьому звіті наша країна посіла 74-те місце зі 100 [8].

За офіційною статистикою інформація щодо інноваційної активності підприємств, які безпосередньо знаходяться в підпорядкуванні органів місцевого самоврядування, не виокремлюється. Це, як правило, середні і малі підприємства. Проаналізувати їх інноваційну діяльність можна за допомогою непрямого шляху з урахуванням великих, середніх і малих підприємств.

Кількість великих промислових підприємств за даними статистики налічує не більше одного відсотка, тому виконаний аналіз значною мірою відображає інноваційні процеси середніх і малих промислових підприємств, функціонування і розвиток яких залежить від місцевого самоврядування, а також від процесів децентралізації. Такий підхід забезпечує можливість достатньо обґрунтовано виявити роль децентралізації в прискоренні інноваційних процесів в регіонах.

Це свідчить, що децентралізація разом із зростанням фінансових можливостей не сприятиме збільшенню інноваційно-активних підприємств. У той же час децентралізація має бути спрямована на сприяння внутрішнім інноваціям. Це надасть можливість розвитку нових виробництв, продукція яких має бути конкурентоспроможною в сучасній світовій економіці, а також мати значну частку доданої вартості.

В даний час вітчизняна промисловість почала демонструвати ознаки пожвавлення. Простежуються три тенденції. Перша – відновлюються і формуються наново галузеві кластери. Друга – підприємства активно шукають нових партнерів і нові ринки збуту. Це пов'язано з переорієнтацією на нові ринки збуту. Третя - виробнича і промислова культура України більшою мірою інтегрується в глобальні правила торгівлі, переходить на світові стандарти якості управління та логістики, приймає закони щодо діяльності на ринках позикового капіталу.

Підприємства, продукція яких раніше на 70-80% поставлялася в РФ, освоюють нові ринки.

Нестабільність соціально-економічного розвитку призвела до необхідності пошуку нових ринків збуту товарів на зовнішніх ринках, освоєння нових видів продукції та перепрофілювання виробництв. Відбувається зміна галузевої спеціалізації регіональної економіки, зокрема напрямів експортоорієнтованого виробництва. Це є необхідним чинником задля зміцнення регіональних господарських комплексів та надання їм нових стимулів до розвитку [9].

Регіональний аспект інноваційного розвитку пояснюється тим, що на місцях найбільш чітко простежуються труднощі і проблеми активізації інноваційної діяльності. На місцевому рівні легше виявити конкретні чинники впровадження інновацій, тому державну промислову політику, безпосередньо пов'язану з інноваційною діяльністю, доцільно будувати на основі тенденцій децентралізації, яка є одним з ключових механізмів саморозвитку територій. Актуальність такого становища зумовлена тим, що, з одного боку, розвиток підприємств спирається на ресурсний, виробничий і споживчий потенціали регіону, а з іншого – за сприятливих умов і адекватних заходів державної підтримки вони здатні зробити істотний внесок в подальше нарощування загального потенціалу регіону, модернізацію регіональної ланки економіки в цілому.

Децентралізація передбачає залучення іноземних інвестицій в регіони. Так, у Вінницьку область прямих іноземних інвестицій було залучено на 3,5 млн дол. Обсяг акціонерних інвестицій дорівнював 130 млн дол. П'ятірка головних інвесторів Вінницької області: Кіпр, Австрія, Франція, Німеччина, Польща.

У 2017 році до топ-трійки досягнень регіону можна віднести залучення в область потужних інвесторів – іноземних компаній, які разом забезпечать створення понад 4 тисяч робочих місць. Що стосується інвестиційних проектів, у регіон «заходять» три потужні компанії. Так, на базі вінницького «45-го заводу» вже започаткований проект американської компанії «Делфі», де має бути створено 2100 робочих місць. Японська компанія «Фуджікура» започатковує виробництво в місті Немирів – це ще 700 робочих місць на першому етапі. У Вінниці свої виробничі потужності розмістить японська корпорація «Сумітомо» зі створенням на першому етапі 500 робочих місць, а за реалізації інвестиційного проекту в повному обсязі – 1600 [10].

В табл. 4 наведено індекси промислової продукції Вінницької області за основними видами діяльності у 2013-2017 роках. Заслужує на увагу зростання індексу машинобудування у 2016 р. на 52,7%. Інвестиції в основному спрямовані на переробну промисловість і дорівнюють 65% від загальної суми капіталів.

Харківська область завжди входить в п'ятірку головних донорів країни. Цьому сприяє промисловий потенціал області. Так, зі зростанням виробництва спрацювали 8 з 11 основних галузей промисловості області, насамперед, це такі провідні галузі, як машинобудування (на 19,2%), добувна промисловість і розроблення кар'єрів (на 5,5%), виробництво гумових і пластмасових виробів, виробництво іншої неметалевої мінеральної продукції (на 12,2%), виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів (на 2,8%). На ці галузі припадає майже 60% обсягів реалізації промисловості області.

Таблиця 4. Індеси промислової продукції за основними видами діяльності Вінницької області у 2013-2016 роках [11]
(відсотків до попереднього року)

	2013	2014	2015	2016	2017
Промисловість	110,4	105,4	104,0	105,3	108,1
Добувна та переробна промисловість	107,7	109,5	105,8	110,9	105,4
Добувна промисловість і розроблення кар'єрів	106,2	129,0	79,9	84,1	79,3
Переробна промисловість	107,8	108,9	106,9	112,0	106,2
з неї					
виробництво харчових продуктів, напоїв та тютюнових виробів	110,7	121,6	98,6	112,9	103,3
текстильне виробництво, виробництво одягу, шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	95,9	91,2	100,5	103,7	106,8
виготовлення виробів з деревини, виробництво паперу та поліграфічна діяльність	100,9	110,6	103,3	106,3	110,3
виробництво коксу та продуктів нафтоперероблення	—	—	—	—	—
виробництво хімічних речовин і хімічної продукції	123,5	98,8	76,9	75,0	88,3
виробництво основних фармацевтичних продуктів і фармацевтичних препаратів	139,9	85,6	214,3	109,6	129,4
виробництво гумових і пластмасових виробів, іншої неметалевої мінеральної продукції	92,0	97,7	95,0	113,9	96,7
Металургійне виробництво, виробництво готових металевих виробів, крім машин і устаткування	103,8	86,5	97,2	97,3	115,7
Машинобудування, крім ремонту і монтажу машин і устаткування	92,5	84,3	87,1	152,7	128,7
Постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря	118,6	91,5	97,3	85,6	119,3

Зростання промислового виробництва забезпечили машинобудівні підприємства: ПАТ «Турбоатом», ДП «Завод імені В.О. Малишева», ПАТ «Котельно-механічний завод», ПАТ «Харківський машинобудівний завод «Світло шахтаря», ТОВ «Лозівський ковальсько-механічний завод», ДП завод «Електроважмаш», ДП «Харківський бронетанковий завод», ПАТ «НВП «Теплоавтомат» [12].

В Івано-Франківській області найбільш важливішою подією безумовно є відкриття заводу LEONI у Коломиї. Підприємство зі 100-відсотковим іноземним капіталом з Німеччини є для прикарпатського містечка найбільшою іноземною інвестицією за останні 25 років. До 2020 року внесок LEONI у розвиток заводу має зрости до 46 млн євро. Наразі тут створено близько 800 робочих місць. Новий завод відкрив зовсім інший етап в економічному розвитку Прикарпаття, коли кількість пропозицій на ринку праці чи не вперше перевищив попит. Однозначним є лише факт, що у 2018 році роботи для прикарпатців не бракуватиме [10].

Машинобудівні підприємства Полтавської області побудовані в останній період радянського часу. Однак всі вони зберегли працездатність

і є запорукою успішної економіки області. Рейтингове агентство «Євро-Рейтинг» оновило рейтинг інвестиційної ефективності областей України за I квартал 2017 року. За даними аналітиків, перше місце отримала Полтавщина з рекордним результатом у 246 балів. (табл. 5).

Таблиця 5. Рейтинг інвестиційної ефективності областей України в першому кварталі 2017 року

Рівень рейтингу	Область	Кількість набраних балів за 1-ий квартал 2017 р.	Місце у рейтингу за 1-ий квартал 2017 р.	Кількість набраних балів за 4-ий квартал 2016 р.	Зміна місця у рейтингу за перший квартал
іneA макс. (вище 200 балів)	Полтавська	246	1	182	+7
	Дніпропетровська	203	2	197	+3
іneB високий (від 181 до 200 балів)	Одеська	196	3	210	0
	Львівська	183	4	210	-2
іneC вище серед. (від 161 до 180 балів)	Закарпатська	179	5	128	+12
	Київська	179	6	216	-5
	Харківська	175	7	202	-3
	Черкаська	173	8	185	-2
	Сумська	170	9	138	+7
	Запорізька	168	10	148	+5
	Волинська	166	11	154	+3
іneD серед. (від 141 до 160 балів)	Вінницька	158	12	180	-3
	Рівненська	156	13	94	+9
	Миколаївська	148	14	166	-1
	Хмельницька	147	15	172	-4
	Тернопільська	145	16	107	+3
	Івано-Франківська	142	17	177	-7
	Кіровоградська	142	18	166	-6
	Чернігівська	141	19	184	-12
іneE нижче серед. (від 121 до 140 балів)	—	—	—	—	—
іneF низький (від 101 до 120 балів)	Чернівецька	118	20	95	+1
	Житомирська	114	21	121	-3
іneG мін. (менше 101 балів)	Херсонська	93	22	107	-2

Одеська та Львівська області опустилися на одну категорію порівняно з четвертим кварталом 2016 року. Результат «вище середнього» мають сім регіонів (Закарпатська, Київська, Сумська, Харківська, Черкаська, Волинська і Запорізька області). Серйозно погіршили свої результати Київська та Харківська області (просіли на дві категорії), тоді як Сумська

та Закарпатська поліпшили свої позиції.

Регіони, які опинилися в нижній частині рейтингу, знаходяться там не менше двох кварталів, і їх відставання є значним. Більш того, Житомирська і Херсонська області в першому кварталі навіть погіршили свої показники [13].

Проведений аналіз розвитку регіонів свідчить про важливу роль децентралізації, яка здійснюється паралельно з інноваційними процесами, а саме створенням нових підприємств, нових робочих місць. Великих успіхів досягли ті регіони, де здійснюється інноваційна модернізація промисловості з метою поліпшення основних техніко-економічних показників промислових підприємств.

В даному дослідженні інноваційна модернізація розглядається як збільшення частини високотехнологічних виробництв в регіоні при безпосередній участі регіональних органів управління.

Прикладом реалізації тандему «децентралізація – інноваційна модернізація» є Стратегія розвитку Дніпропетровської області до 2020 року.

У табл. 6 наведено заходи, реалізація яких сприятиме інноваційній модернізації.

Таблиця 6. Заходи з інноваційної модернізації промисловості

Завдання	Сфери реалізації проектів
Створення умов для комерціалізації інновацій	<ul style="list-style-type: none">• Розвиток освітньої інфраструктури.• Створення інноваційних наукових лабораторій для молоді.• Розробка та впровадження регіональної програми участі у міжнародних наукових конференціях та підтримка програм обмінів.• Впровадження системи стимулювання наукових досліджень.• Матеріальне стимулювання наукових працівників, підтримка програм обмінів.• Створення Центру комерціалізації інновацій для забезпечення інформаційно-консультативного супроводу інноваторів, зацікавлених комерціалізувати свої розробки.
Покращення умов для розвитку ІТ сфери	<ul style="list-style-type: none">• Створення ІТ містечок навколо міста Дніпро.• Створення ІТ бізнес-інкубаторів.• Розширення можливостей навчальних закладів у сфері підготовки ІТ фахівців.• Покращення підготовки ІТ фахівців.• Проведення форумів, конференцій, міжнародних програм обміну.
Покращення умов для розвитку наукоємного машинобудування	<ul style="list-style-type: none">• Створення умов для розвитку інноваційного наукоємного приладобудування.• Створення умов для підготовки та реалізації інвестиційних проектів точного приладобудування.• Підтримка проектів машинобудування у співпраці зі світовими лідерами галузі.• Створення умов для входження в економіку області виробників машинобудівної галузі – світових брендів.• Підтримка розвитку інженерних розробок у сфері екологічно безпечних технологій.

Реалізація Стратегії розвитку області має допомогти перетворити економіку області з досить повільно зростаючої, базованої на великих енергозатратах та виснаженні навколишнього природного середовища економіки з великою асиметрією розвитку окремих територій області у більш модерну, базовану на інноваціях, активності підприємців економіку, що ґрунтується на оптимальному розміщенні економічних суб'єктів та ощадливому використанні природних ресурсів регіону [14].

Висновки і пропозиції. Формування спроможних територіальних громад є одним з головних напрямів реформи децентралізації. Але об'єднання громад поки що просувається дуже повільно. Доцільним є усунення причин такого стану, а саме налагодження інформаційної політики; активізація «низової» ініціативи у вирішенні місцевих проблем; підвищення рівня довіри, в тому числі до жителів сусідніх населених пунктів.

Доцільно органам місцевого самоврядування при отриманні реальних ресурсів вирішувати нагальні питання соціально-економічного розвитку. Зараз місцева влада, як і раніше не здатна ефективно розпоряджатися фінансовими ресурсами. Найбільша частина коштів в регіонах витрачається на соціальний захист і забезпечення. А ось капітальні витрати є недостатніми. Зростання доходів місцевих бюджетів не пов'язано з економічним зростанням в країні.

Реформа набуває сили, а закони, які дозволили б вирішувати завдання на місцях, не прийняті. Особливо гострим є земельне питання, а точніше – порядок користування земельною ділянкою, яка перебуває за межами населеного пункту.

Існує проблема, коли створюються громади, держава надає допомогу тільки тим з них, які створюються в сільській місцевості. Якщо об'єднуються селища міського типу, вони позбавлені фінансування.

Не врегульовано питання щодо «субвенції для регіональної єдності держави», а саме: Державним фондом регіонального розвитку згідно з Законом «Про засади державної регіональної політики» та статтею 24-1 Бюджетного кодексу України. Закон передбачає фінансувати проекти регіонального розвитку згідно зі стратегією розвитку регіонів, але коштів для цього недостатньо.

Децентралізація разом із зростанням фінансових можливостей сприятиме збільшенню інноваційно-активних підприємств. У той же час децентралізація має бути спрямована на сприяння внутрішнім інноваціям. Це надасть можливість розвитку нових виробництв, продукція яких буде конкурентоспроможною в сучасній світовій економіці, та матиме високу частку доданої вартості.

Проведений аналіз розвитку регіонів свідчить про важливу роль децентралізації, яка здійснюється паралельно з інноваційними процесами, а саме створенням нових підприємств, нових робочих місць. Великих успіхів досягли ті регіони, де здійснюється інноваційна модернізація промисловості з метою поліпшення основних техніко-економічних показників промислових підприємств.

Інноваційну модернізацію доцільно здійснювати через призму екологічної безпеки.

Список використаних джерел

1. Указ Президента України «Про першочергові заходи з розвитку місцевого самоврядування в Україні на 2017 рік» від 7 грудня 2016 р. №545/2016. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/545/2016>
2. Украина сегодня: основные тенденции / Под ред. Г. Чижова. URL: <http://www.eedialog.org/wp-content/uploads/2017/10/Ukraine-segodnya.-Vypusk-1.pdf>
3. Балаян А. Аспекты децентрализации [Электронный ресурс]. 2016. 16 ноября. URL: <http://pozitciya.com.ua/55501-aspekty-decentralizacii.html>
4. Валик О. Децентрализация и местное самоуправление. 2016. 07 декабря. – URL: <http://pozitciya.com.ua/56135-decentralizaciya-i-mestnoe-samoupravlenie.html>
5. У 2017-му до бюджетів об'єднаних громад Дніпропетровщини надійшло майже 1,3 млрд грн. 2018. 18 січня. URL: <http://gorod.dp.ua/news/141071>
6. Войтков В. Экономические итоги развития регионов страны за последние три года. 2017. URL: <http://www.eedialog.org/wp-content/uploads/2017/10/Ukraine-segodnya.-Vypusk-1.pdf>
7. Ткачук В. О децентрализации, успехах, рисках и роли парламента // Зеркало недели [Электронный ресурс]. 2017. 13 янв. URL: <https://zn.ua/internal/o-decentralizacii-uspehah-riskah-i-rol-parlamenta-.html>
8. Данилишин Б. Чому Україна опускається у рейтингах інноваційних економік світу [Електронний ресурс]. 2018. 30 січня. URL: <https://ua.112.ua/mnenie/chomu-ukraina-zaimaie-ostanni-mistsia-u-reitynhakh-innovatsiinykh-ekonomik-svitu-430958.html>
9. Шевченко О.В. Соціально-економічний розвиток регіонів України: тенденції першої половини 2017 року. URL: http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/region_Ukr-d43fd.pdf
10. Досягнення в 2017 році, якими можуть пишатися регіони України [Електронний ресурс]. 2017. 30 грудня. URL: <http://www.divannaya-sotnya.com/dostizheniya-v-2017-godu-kotorymi-mogut-gorditsya-regiony-ukrainy/>
11. Індекси промислової продукції за основними видами діяльності Вінницької області у 2013-2016 роках. URL: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/index.php/statistical-information.html>
12. У Харківській області зростає промислове виробництво. 2017. 23 серпня. URL: <https://kharkivoda.gov.ua/news/88160>
13. Полтавську область визнано кращою за інвестиційною ефективністю за перший квартал цього року. 2017. 12 липня. URL: <https://poltava.to/project/2539/>
14. План реалізації Стратегії розвитку Дніпропетровської області на період до 2020 року. URL: http://dfrr.minregion.gov.ua/foto/projt_reg_info_norm/2015/06/Plan-realizatsiyi-Strategiyi-rozvitku-nipropetrovskoyi-oblasti-na-period-do-2020-roku.doc

The article defines the influence of decentralization on the innovation modernization of the regional industry and ways to solve emerging problems.

Key words: *innovative activity, decentralization, modernization of industry, regions.*

Дата надходження до редакції: 24.04.2019

УДК 338

*Д. М. Степаненко, кандидат экономических наук, доцент,
Белорусско-Российский университет,
г. Могилев, Республика Беларусь*

ОСОБЕННОСТИ РЕАЛИЗАЦИИ ГОСУДАРСТВЕННОЙ ИННОВАЦИОННОЙ ПОЛИТИКИ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ В СОВРЕМЕННЫХ УСЛОВИЯХ

У статті досліджується поточний стан державної інноваційної політики Республіки Білорусь. На основі проведеного аналізу автором сформульовано ряд рекомендацій щодо вдосконалення інноваційної політики Білоруської держави.

Ключові слова: *інновація, інноваційна діяльність, державна інноваційна політика, податок, амортизація, програма, інноваційна інфраструктура.*

Государственная инновационная политика Республики Беларусь охватывает собой множество мероприятий, предпринимаемых органами государственной власти и управления в рамках реализации инновационной функции Белорусского государства. Учитывая системность, присущую инновационной политике государства, в Беларуси в настоящий момент комплексным образом реализуются различные составляющие указанной политики. Законодательное обеспечение инновационной политики Беларуси, налоговое и амортизационное стимулирование новаторской деятельности на ее территории, защита в республике прав на интеллектуальную собственность, развитие национальной инновационной инфраструктуры, государственная поддержка инновационно ориентированного малого предпринимательства, иные элементы инновационной политики Белорусского государства находятся в тесном взаимодействии между собой.

В рамках развития законодательного обеспечения инновационной политики в Республике Беларусь в последние годы был принят ряд специальных нормативных правовых актов, ориентированных на стимулирование инновационной деятельности в стране. Основным из такого рода актов является принятый в 2012 году Закон Республики Беларусь “О государственной инновационной политике и инновационной деятельности в Республике Беларусь”, определяющий правовые и